

Kungsörs kommun
barnochutbildning@kungsor.se

2019-03-04
1 (18)
Dnr-2018:7859

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Björskogsskolan i Kungsörs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Björskogsskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Björskogsskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar formen för uppföljning och analys av skolans kunskapsresultat genom att synliggöra vilka faktorer i undervisningens genomförande som har påverkat kunskapsresultaten. I detta ingår att kopplingar mellan skolans behov, utifrån den genomförda analysen, och utvecklingsåtgärder förtydligas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar metoder för att i större utsträckning ge eleverna möjligheter att vara delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2 september 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till karin.persson.gode@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23 069 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:7859) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att rektorn till viss del leder och organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på skolans kunskapsuppdrag. Rektorn skapar tillsammans med sin personal en grund för utveckling av undervisningen genom att följa upp skolenhetens kunskapsresultat, men analysen som synliggör kopplingar mellan kunskapsresultat och undervisning är otillräcklig. Rektorns ledning och styrning av ett strukturerat och systematiskt kollegialt lärande och ett strukturerat jämställdhetsarbete är begränsad.

Rektorns organisation och ledning av det pedagogiska arbetet är delvis fungerande

Granskningen visar att rektorn har organiserat det pedagogiska arbetet så att lärarna kan samverka med varandra och att rektorn i stor utsträckning leder detta arbete. Rektorn har organiserat olika former av möten och konferenser där lärare och övrig pedagogisk personal träffas regelbundet och ges möjlighet till ett kollegialt lärande. Rektorn leder också de flesta av dessa möten. I intervju med rektorn uppger hon att under den senaste tiden har mötestiden främst använts till praktiska frågor. I Skolinspektionens enkät till personalen¹ har skolan ett lägre index jämfört med genomsnittet för samtlig medverkande personal gällande frågeområden Pedagogiskt ledarskap och Utveckling av utbildningen. Resultatet indikerar att den pedagogiska personalen efterfrågar mer pedagogiskt ledarskap och att rektorns arbete med att utveckla utbildningen kan förbättras.

Vidare visar granskningen att kommunen har rutiner för att introducera nyanställda lärare, men att rutinerna inte är anpassade för om den nyanställda är behörig eller obehörig lärare. I intervjuer med lärare framkommer att kommunen erbjuder en heldagsutbildning "Ny i Kungsör" med generell information till samtliga nyanställda. Vad gäller rekrytering av lärare uppger rektorn att hon oftast har lyckats med att rekrytera behörig personal till lediga tjänster, vilket bekräftas av skolans sammanställning över undervisande personal som Skolinspektionen tagit del av inför granskningen. Enbart ett fåtal av de undervisande lärarna saknar behörighet i det

¹ Det samlade indexet för Björskogsskolan var 5,6 av 10 avseende frågeområdet *Pedagogiskt ledarskap*. Motsvarande index för samtlig pedagogisk personal som besvarade enkäten var 7,5 av 10. Det samlade indexet avseende frågeområdet *Utveckling av utbildningen* var för Björskogsskolan 5,1 av 10. Det samlade indexet för samtlig pedagogisk personal som besvarade enkäten var 6,9 av 10.

ämne eller för den årskurs som de undervisar i. Skolinspektionens enkät till personalen (våren 2018) indikerar dock att rutinerna avseende nyanställningar och handledning av nyanställda lärare inte är kända eller används av lärarna².

Rektorn följer upp och analyserar hur verksamheten fungerar till viss del

Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp elevernas kunskapsresultat. Däremot analyseras inte vilka faktorer som påverkat, eller hur de har påverkat verksamhetens resultat.

Skolans resultat följs enligt rektorn upp vid resurskonferenser en gång per termin samt vid varje delårsbokslut och årsbokslut. Årsboksluten är en del av Björskogsskolans dokumenterade systematiska kvalitetsarbete och här presenteras elevernas resultat från läsårets slut. Skolinspektionen har tagit del av Björskogsskolans årsbokslut för 2018 och de kunskapsresultat som redovisas där är från vårterminen 2018. I årsbokslutet framgår att skolan följer upp hur väl eleverna i årskurserna 1-5 uppnår de kunskaper som ska uppnås i samtliga ämnen. För eleverna i årskurs 6 presenteras andelen elever som har respektive betygssteg, men inte fördelat för respektive ämne utan till exempel endast totala antalet F som finns. Enligt redovisningen når alla eller en övervägande majoritet av eleverna godtagbara kunskaper i de olika ämnena i årskurserna 1-5. För samtliga resultat redovisas även skillnader mellan pojkars och flickors resultat. Även vissa resultat från kommunens elevenkät från hösten 2017 redovisas, till exempel resultat på frågan "Jag vet vad jag ska kunna för att nå målen". I intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa och av informationsinhämtningen framkommer att elevernas kunskapsresultat följs även upp på resurskonferenser, men att denna uppföljning främst är på individnivå och uppmärksammar elever som befaras att inte nå målen.

Granskningen visar vidare att rektorn och lärarna tillsammans gör en analys av elevernas kunskapsresultat men att analysen i begränsad utsträckning är fokuserad på att visa vad i verksamheten som har påverkat och orsakat resultaten. Lärarna uppger i intervju att de använt Skolverkets material BRUK (Bedömning Reflektion Utveckling

² Det samlade indexet för Björskogsskolan var 5,3 av 10 för frågeområdet *Rutiner*. Motsvarande index för samtlig pedagogisk personal som besvarade enkäten var 6,5.

Kvalitet)³ när de analyserar en årskurs progression och att lärarna gör analyser när de diskuterar med varandra. Diskussioner i kollegiet kring hur elever ligger till och hur eleverna ska jobba är något som är ständigt pågående. När lärarna "djupdyker" i vad en elev presterat är det en analys, enligt lärarna. I Björskogsskolans årsbokslut saknas en tydlig koppling mellan elevernas uppnådda resultat och den undervisning som eleverna har fått. Ett exempel på detta är i nuvarande årskurs 4, där närmare hälften av eleverna vid föregående läsårs slut har nått mer än godtagbara kunskaper i matematik. Detta beskriver rektorn kan ha att göra med den matematiktävling som eleverna deltog i under våren 2017. Däremot saknas det en analys av hur exempelvis arbetssätt, arbetsformer eller andra faktorer i undervisningens genomförande har påverkat dessa resultat. Det prioriterade område, som uppges i skolans dokumenterade systematiska kvalitetsarbete, "Fortsätta arbeta med att hitta bra vägar så att eleverna når målen i alla ämnen" är på en övergripande nivå. Rektorn uppger i intervjun att skolan deltagit i både matematik- och svenskalyftet, vilket bekräftas av lärarna i deras intervju. En lärare uppger att när skolan deltog i matematiklyftet berodde det på att det var otroligt låga resultat i matematik, men läraren är osäker på om det var Björskogsskolan eller om det var kommunen totalt sett som hade ett lågt resultat i matematik.

För att få en översikt över hur skolans resurser fördelas på bästa sätt har rektorn fördelningskonferenser med personalen. Vid dessa konferenser går rektorn tillsammans med personalen igenom samtliga elever och kollegiet diskuterar om det behövs några anpassningar i klassrummet eller om någon ytterligare åtgärd i form av särskilt stöd behövs. Rektorn har möten med elevhälsoteamet en gång i månaden för att diskutera elever i behov av särskilt stöd, där rektorn bland annat beslutar om resursfördelningen på enheten. Utifrån elevernas behov av stöd har skolan exempelvis haft ett samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete är svag

Även om det av skolans årsbokslut, skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling samt av intervjuer med rektorn och lärare framgår att det bedrivs ett visst

³ BRUK är ett verktyg för självskattning med syfte att vara ett stöd i ett kollegialt lärande. Självskattningen kan användas i kvalitetsarbetet och ger insikt om vilken grad av måluppfyllelse och vilka kvaliteter som verksamheterna har i förhållande till nationella styrdokument. <http://sir.is.skolverket.se/siris/f?p=BRUK:1:0>

jämställdhetsarbete på skolan är rektorns ledning av arbetet svag. Rektorn uppger att hon leder arbetet med jämställdhetsfrågor genom att i diskussioner med lärarna formulera, utvärdera och revidera skolans likabehandlingsplan. Lärarna säger i intervju att det finns en jämställdhetsplan och att rektorn och kollegiet går igenom planen tillsammans. Lärarna säger också att jämställdhetsarbetet, precis som värdegrundsarbetet, är något som genomsyrar den dagliga verksamheten, även om det inte finns några rutiner eller strukturer för hur det ska gå till. Lärarna säger också att jämställdhetsarbetet diskuteras i möten i kollegiet. I skolans årsbokslut skriver rektorn en sammanfattning av arbetet med jämställdhet och värdegrund. Ett av målen för läsåret 2017-2018 var att personalen på skolan vid inköp och användande av läromedel skulle granska dessa utifrån ett jämställdhetsperspektiv, samt att elever ska tillsammans med lärare ha möjlighet att diskutera hur läromedlet framställer könsroller utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Rektorn berättar i intervjun att de försökte ha ett genusperspektiv vid inköpen av läromedel, men att de åtgärder som planerats inte gav önskat resultat. Rektorn kan i intervju inte konkretisera hur lärarna arbetar med jämställdhet med eleverna. Lärarna berättar att de pratat mycket om könsroller i vissa klasser och att eleverna har åsikter om leksaker som är avsedda för flickor respektive för pojkar. Klasserna har även haft samarbete som ett arbetsområde, där yrken diskuterades och att eleverna inte tyckte att det fanns specifika yrken för män och kvinnor, utan att alla kan arbeta med allt.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar formen för uppföljning och analys av skolans kunskapsresultat genom att synliggöra vilka faktorer i undervisningens genomförande som har påverkat kunskapsresultaten. I detta ingår att kopplingar mellan skolans behov, utifrån den genomförda analysen, och utvecklingsåtgärder förtydligas.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp skolans kunskapsresultat, men att arbetet med att analysera resultaten genom att ställa dem i relation till undervisningens kvalitet behöver utvecklas och fördjupas. Det framkommer i granskningen att rektorn genomför en begränsad orsaksanalys av resultaten för att ta reda på vad måluppfyllelse hos eleverna beror på och hur detta kan kopplas till undervisningens genomförande. Därmed finns det en risk att värdefull information om både framgångsfaktorer och svagheter i undervisningen inte tas tillvara. Utan en fördjupad analys av vilka orsaker som ligger bakom elevernas måluppfyllelse finns det också en risk att de utvecklingsområden som skolan prioriterar inte bottenar i verksamhetens faktiska behov. Genom att utveckla arbetet med att analysera

verksamhetens resultat finns möjligheten att rektorn får ett bra underlag inför beslut om åtgärder som syftar till att utveckla undervisningen och i förlängningen höja skolans måluppfyllelse.

Av skollagen framgår att varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet vid enheten genomförs. Enligt läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet följer bland annat att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven⁴. Av Skolverkets allmänna råd framgår att det är viktigt att rektorn följer upp hur arbetssätt och metoder i undervisningen påverkar elevers lärande och utveckling. Utgångspunkten är de nationella mål och de områden som man har valt att fokusera på i utvecklingsarbetet⁵.

Forskning visar att framgångsrika skolor, utifrån elevers studieresultat, karaktäriseras av ett skolledarskap där fokus bland annat är på elevers lärande (särskilt kunskapsresultat) och uppföljning av framsteg på skol-, klassrums och elevnivå⁶.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att prioritera arbetet med uppföljning och analys av undervisningens genomförande, elevernas kunskapsresultat och de förutsättningar för genomförandet av undervisningen som rektorn ger. Rektorn behöver utifrån analysen fatta beslut om och genomföra nödvändiga utvecklingsåtgärder. I detta ingår att ta fram tydliga rutiner för personalens delaktighet i detta arbete. Utvecklingsarbetet kan förslagsvis inledas med att rektorn och personalrepresentanter utarbetar en konkret handlingsplan för arbetet med uppföljning och analys. Handlingsplanen bör utformas på sådan sätt att det går att

⁴ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för förskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, bilaga 1, 2.8 (Lgr 11)

⁵ Skolverket (2012) *Systematiskt kvalitetsarbete- för skolväsendet*, Skolverkets allmänna råd, Stockholm: Fritzes. S. 28

⁶ Håkansson, J & Sundberg, D. (2016) *Utmärkt skolutveckling: Forskning om skolförbättring och måluppfyllelse*, Stockholm: Natur & Kultur.s.101; Hattie, J (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*, London: Routledge. S83ff.

utläsa till exempel vad som ska följas upp och analyseras, när det ska göras och vem som ansvarar för olika delar i detta arbete. Ett viktigt steg i analysen är att bakomliggande orsaker till eventuella framgångar eller problem identifieras. En sådan orsaksanalys är en viktig förutsättning för att rektorns beslut om utvecklingsåtgärder i verksamheten bottnar i de aktuella behoven. En del i analysen är att ta fasta på de framgångsfaktorer som skolan har.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att undervisningen på Björskogsskolan innehåller variation och balans mellan olika arbetssätt och arbetsformer samt ett aktivt lärarstöd. Undervisningen bedrivs på ett strukturerat sätt genom att lektionerna följer ett upplägg med tydliga inledningar och genomgångar och det är tydligt för eleverna vad de ska lära sig under lektionerna. Det finns ett logiskt flöde i uppgifterna men lektionerna saknar ett sammanfattande avslut. Lärarna har genomgående höga förväntningar på eleverna och undervisningen anpassas så att arbetssätt och innehåll stimulerar och utmanar alla elever. Granskningen visar dock att elevernas delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen inte är tillräcklig.

Eleverna får en strukturerad och varierad undervisning

Granskningen visar att eleverna får en strukturerad undervisning. Av intervjuer med lärare och av lektionsobservationerna framkommer inget annat än att lektionerna har ett planerat innehåll och att lektionerna är strukturerade på ett sådant sätt att syfte och mål med undervisningen framgår för eleverna. Skolinspektionen observerar bland annat att flera lärare går igenom lektionens innehåll och syfte muntligt med eleverna och i klassrummen finns lektionens mål och syfte anslaget. Vid en av de observerade lektionerna kopplar läraren samman den aktuella lektionen till tidigare lektioner som klassen haft. Under de observerade lektionerna följer lektionens olika delmoment på varandra så att de bildar en sammanhängande och logisk helhet. De uppgifter och

exempel som avhandlas under ett par av lektionerna är utvalda för att tydliggöra syftet med lektionens undervisningsmoment och är av stegrande svårighetsgrad. De observerade lektionerna innehåller däremot endast vid ett tillfälle ett avslut där läraren återkopplar och repeterar uppgiften klassen gjort utifrån uppgiftens mål och syfte. Vid intervjuerna har eleverna svårt att svara på frågan om varför de arbetar med det de gör på lektionerna, utan ger generella svar som att det är för att de ska kunna få ett jobb, eller för att det är bra att kunna språk. Rektorn säger i intervjun att hon är medveten om att flera lärare har en välfungerande struktur på sina lektioner.

Granskningen visar även att eleverna på Björskogsskolan får möta varierade arbetsformer och arbetssätt. Det framkommer i intervjuer med både elever, lärare och rektorn att eleverna får arbeta i helklass, i mindre grupper, i par eller enskilt. Eleverna får också, framför allt på mellanstadiet, arbeta i åldersblandade klasser till exempel vid undervisningen i ett "utomhusklassrum". Under de observerade lektionerna finns en variation mellan olika arbetsuppgifter och arbetssätt. Vid Skolinspektionens observationer framkommer ett mönster som innebär att lektionerna inleds med en gemensam genomgång där lärare och elever har en dialog kring uppgiften som ska genomföras för att sedan övergå till individuellt arbete eller grupparbete. Lärarna på samtliga observerade lektioner ger eleverna det stöd de behöver för att förstå uppgiften, börja arbeta och bibehålla sitt intresse för arbetet. De elever som behöver hjälp att komma vidare med skolarbetet får snabbt den hjälp de behöver.

Undervisningen är stimulerande och utmanande för eleverna utifrån deras behov

Utifrån granskningen kan Skolinspektionen konstatera att Björskogsskolans lärare arbetar för att samtliga elever ska känna att de har förmågan att lyckas i skolan och för att de ska ha gott självförtroende i skolarbetet. Rektorn uttrycker i intervju att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att lärarna försöker utmana eleverna i undervisningen genom att möta varje elev på dess nivå. Detta bekräftas även i intervju med elevhälsoteamet. Både lärare och elever ger i intervjuer exempel på hur undervisningen anpassas, till exempel berättar elever i intervjun att det finns uppgifter att göra om en elev snabbt blir klar eller behöver något mer avancerat att arbeta med. En lärare berättar att varje elev har sin individuella planering, så att de får göra det som de är intresserade av. Det framkommer också att lärare tycker att det är svårt att anpassa undervisningen i vissa ämnen och att det är svårt att stimulera de elever som lätt når kunskapskraven. En arbetsmetod som lärarna använder sig av är att eleven i så fall får hjälpa sina klasskamrater att förstå. Vid Skolinspektionens observationer av lektioner noteras att lärarna ofta använder sig av yttre motivation så som att ge eleverna beröm eller uppmuntrande kommentarer.

Eleverna görs i viss mån delaktiga i undervisningen

Granskningen visar att elevernas delaktighet i undervisningen inte är tillräcklig. I intervjuer med elever, lärare och rektorn ges vissa exempel på hur eleverna får möjlighet att reflektera över och ta ansvar för sitt eget lärande. Enligt rektorn får eleverna vara delaktiga i vissa ämnen, till exempel genom att välja uppgifter. Eleverna har enligt rektorn möjlighet att påverka genom att svara på den kommungemensamma enkäten som genomförs årligen. I intervju med lärare ger de exempel, så som kamratbedömning och aktivt arbete med elevens individuella utvecklingsplan, på hur elever görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande. Lärarna säger också att eleverna görs delaktiga i praktisk- estetiska ämnen, där de får i uppgift att exempelvis planera och bestämma aktiviteter eller vad de vill skapa. Flera elever berättar i intervju att de har möjlighet att vara delaktiga i planering av undervisningen när läraren bedömer att det finns utrymme för det. En del lärare stämmer även av med eleverna hur de tycker att en lektion har varit. En lärare berättar hur eleverna i de lägre årskurserna utvecklar sin förmåga att utvärdera sitt lärande genom att de i början av terminen beskriver vad de gjort under veckans lektioner till att efter en tid kunna beskriva vad det de gjort resulterat i för lärande. Lektionsobservationerna visar att lärare gör elever delaktiga, exempelvis genom att använda en lek som en av eleverna lärt ut till lärare och elever, eller genom att eleverna får välja mellan flera olika material och arbetssätt för att lösa uppgifter. Det finns däremot inga exempel i de observerade lektionerna där eleverna får utvärdera undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar metoder för att i större utsträckning ge eleverna möjligheter att vara delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att elevernas möjligheter till delaktighet i planering och utvärdering av lektionerna är ett utvecklingsområde för skolan. För att öka elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande bör eleverna även ges möjlighet att i högre utsträckning delta i att utvärdera undervisningen. Även om det i granskningen framkommer exempel på hur eleverna görs delaktiga i undervisningen sker detta inte regelbundet och utgör inte en integrerad del i alla ämnen. Skolinspektionen kan vid inspektionstillfället inte heller se att eleverna får utvärdera lektionerna i någon form.

Läroplanen för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet anger att undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Undervisningen ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Vidare står även i läroplanen att lärarna tillsammans med eleverna ska planera och utvärdera undervisningen⁷.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn, tillsammans med lärarna, utvecklar metoder som säkerställer att eleverna involveras i planering och utvärdering av lektionsinnehållet. Det är viktigt att anpassa metoderna så att alla elever inkluderas. Arbetet ska ske systematiskt genom att lärarna tar reda på elevernas uppfattning om innehåll och arbetssätt samt låter detta påverka planeringen av undervisningen. Det är en fördel om lärarna samverkar i detta arbete så att lärarna tillsammans kan se till att elevernas inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Regelbunden utvärdering av undervisningen kan vara till stöd för lärarna i arbetet med att fånga upp elevernas behov och förutsättningar och ger därmed lärarna ett underlag för att utveckla sin undervisning utifrån den aktuella elevgruppen. Utvärdering av undervisningen tillsammans med eleverna utgör därmed en del i att ge eleverna möjlighet att påverka lektionens innehåll, arbetssätt och arbetsformer.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skälen till bedömningen är att det finns ett medvetet arbete gällande att skapa trygghet på skolan, där samtlig personal har ett gemensamt förhållningssätt. Det finns

⁷ Lgr11, Skolans värdegrund och uppdrag

även ett samlat arbete på skolan för att skapa studiero och lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att upprätthålla en lugn miljö. Arbetet bygger på en analys av hur elevernas trygghet påverkar lärandet.

Skolan bedriver ett medvetet arbete för att skapa trygghet

Granskningen visar att rektorn tillsammans med skolans personal bedriver ett medvetet arbete för att skapa trygghet för eleverna. Rektor uppger i intervju att en del av skolans trygghetsarbete är den kartläggning av elevernas upplevelse av trygghet och studiero som görs genom årliga elevenkäter. Utifrån resultatet i skolans elevenkät gjorde rektorn en analys som resulterade i att skolan bland annat ökade tillgången till personal på rasterna. Lärare och rektorn ger i intervjuer en samstämmig bild av att all personal är väl kända för eleverna. Eleverna uppger i sina intervjuer att det alltid finns vuxna som de kan prata med på skolan. Rektorn och lärarna säger att samtlig personal har god kännedom om skolans elever. Ett sätt för att löpande fånga upp tryggheten bland eleverna på skolan och för att snabbt kunna hantera exempelvis bråk på skolgården eller andra konflikter är genom Måbra-gruppens arbete. Måbra-gruppen består av personal från skola och fritidshem. I intervju med rektorn beskriver hon att några av Måbra-gruppens medlemmar har ett sådant arbete att de ständigt rör sig i skolans lokaler och på skolgården, vilket gör att de har en stor möjlighet att uppfatta signaler och händelser i skolans miljö som påverkar elevernas trygghet. Den personal som ser, hör eller hanterar en incident under dagen skriver en rapport till Måbra-gruppen. Kränkingsärenden anmäls omgående till elevhälsoteamet.

Vid Skolinspektionens observationer av lektioner och raster framkommer inget annat än att skolmiljön är lugn. I Skolinspektionens intervjuer berättar eleverna i årkurserna 4-6 att de upplever skolan som trygg och lugn. Eleverna i årskurs 1-3 uppger att de känner sig trygga på skolan, även om de lyfter att det finns platser i utemiljön som de upplever som mindre trygga. De platser som eleverna nämner som otrygga är kända av rektorn och personalen, och rektorn har utökat med personal på rasterna för att skapa en tryggare miljö. Elevhälsoteamet säger att de upplever skolan som trygg. Skolan har påbörjat ett arbete med rastaktiviteter. Det finns ett medvetet arbete för att säkerställa att eleverna har en vuxen som de känner sig trygga med på skolan. Vid frånvaro tas kända vikarier in i första hand. Det händer även att rektorn vikarierar för frånvarande lärare.

Skolan bedriver ett samlat arbete med att skapa studiero

Granskningen visar att det på skolan finns ett gemensamt arbete med att skapa och upprätthålla studiero. Under Skolinspektionens lektionsobservationer noteras att eleverna är koncentrerade på den uppgift de har att arbeta med, de har fokus på

läraren under genomgångar och arbetar under tystnad eller småprat när de ska fokusera på en uppgift. Lärarna uppger i intervju att de har deltagit i en föreläsning om ledarskap och lärarskicklighet, vilket rektorn bekräftar i sin intervju. Vid lektionsobservationerna noteras att det är ett tämligen lågt elevantal i klasserna (från 9 elever till 19 elever), vilket möjliggör för lärarna att till exempel möblera klassrummen med fler bänkar så att eleverna kan välja sittplats. I Skolinspektionens intervju med representanter för elevhälsan framkommer att studieron har förbättrats under det nuvarande läsåret. En av representanterna säger att lärarna på skolan ofta försöker prata om de goda exemplen hos varandra, och att lärarna lyfter goda exempel i diskussioner som en del i kollegialt lärande. Rektor berättar i intervju att elevassistenterna är en viktig faktor i arbetet för att skapa studiero, men även trygghet. Elevassistenterna är med de elever som behöver stöd i struktur och ordning på lektionerna, och att de alltid är med ute på rast.

I Skolinspektionens intervjuer med eleverna framkommer att eleverna tycker att studiero råder på de flesta lektionerna, men att det kan vara lite olika beroende på vilken lärare som undervisar eller om det är undervisning i klassen eller i åldersblandade grupper. Eleverna i årskurs 1-3 ger en samstämmig bild av att det är lugnt på lektionerna så att de kan koncentrera sig på sina uppgifter. En elev berättar att de i klassen har ett system där de samlar stjärnor. Systemet infördes när det varit stökigt i klassen en period och klassen kan bara samla stjärnor när de har undervisning i sin egen klass, inte på exempelvis idrotten eller när de har åldersblandad undervisning. Systemet har bidragit till ett större lugn och till att eleverna arbetar mer fokuserat på lektionerna.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Skälen till bedömningen är att det sker ett systematiskt samarbete kring kunskapsbedömning, både inom skolan och tillsammans med andra skolor i kommunen. Det finns även ett systematiskt samarbete kring kunskapsbedömning övergripande i kommunen. Rektor ser till att lärarna har de förutsättningar som behövs för att diskutera och jämföra sina bedömningar i syfte att säkerställa likvärdigheten. Granskningen visar vidare att rektorn identifierar eventuella avvikelser

i lärarnas bedömning och betygssättning och för diskussioner med lärare i syfte att analysera avvikelserna ur ett likvärdighetsperspektiv.

Av granskningen framgår att skolan har arbetssätt för att kvalitetssäkra likvärdigheten i lärarnas bedömningar. I intervjuer med lärare och rektorn framgår att skolan arbetar för närvarande med att implementera Skolverkets bedömningsstöd. Rektorn uppger i intervju att bedömning och kartläggning är ett utvecklingsområde som samtliga skolor i kommunen ska arbeta med. Lärarna berättar i intervjun att de skriver in elevernas omdömen i en digital lärplattform. Omdömena skrivs både formativt och summativt. Rektorn är vid behov behjälplig när omdömen ska formuleras och går även igenom samtliga elevers omdömen. Lärarna uppger vidare att de lärare som arbetar med årskurs 4-6 gör bedömningar tillsammans vid arbetslagsmöten. Lärarna som arbetar med årskurs 1-3 gör först bedömningar enskilt, men reflekterar sedan tillsammans med kollegorna när grunden är klar. Rektorn beskriver i intervjun att hon är medveten om sitt uppdrag att skapa förutsättningar för lärarna att säkra sina bedömningar och att hon ger möjlighet till mer tid för de lärare som säger att de behöver ha tid för bedömning. Rektorn har tillsammans med övriga rektorer i kommunen arrangerat samrättning av nationella prov, för att det ska ske kommunövergripande. Vid vissa tillfällen har proven avidentifierats för att lärarna inte ska påverkas i bedömningen.

Granskningen visar vidare att rektorn identifierar eventuella avvikelser i lärarnas bedömning och betygssättning och för diskussioner med lärare i syfte att analysera avvikelserna ur ett likvärdighetsperspektiv. Enligt rektorn stämde lärarnas bedömningar av nationella prov i årskurs 3 och årskurs 6 bra överens med de bedömningar av elevernas kunskaper som lärarna gjort. Rektorn uppger i kompletterande svar till intervju att hon inte noterat någon signifikant skillnad mellan bedömningen och resultaten från nationella prov. Då det varit en skillnad i bedömning och betygssättning mellan flickor och pojkar har skillnaden varit befogad utifrån kunskapsresultaten, enligt rektorn.

På Skolinspektionens vägnar

X Mårten Petersson

Beslutsfattare
Signerat av: Mårten Petersson

X Karin Persson Gode

Föredragande
Signerat av: Karin Persson Gode

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 13 november 2018 och den 14 november 2018. Besöket genomfördes av Karin Persson Gode och Marie Högstedt.

Björskogsskolan är en kommunal skola i Kungsörs kommun. Björskogsskolans verksamhet omfattar förskoleklass, grundskola årskurserna 1-6 samt fritidshem. Vid tiden för granskningsbesöket gick cirka 96 elever på grundskolan, inklusive förskoleklass. Skolan leds av en rektor som i sin ledningsgrupp har en förstelärare och en lärare, samt visst administrativt stöd från kommunen.